

Wpis na rachunek płatniczy

Rachunki płatnicze są kluczowymi elementami współczesnej infrastruktury systemu finansowego w naszym kraju. Za ich pośrednictwem codziennie dokonuje się milionów rozliczeń pieniężnych. Mimo że od wielu lat pełnią one doniosłą funkcję w życiu gospodarczym, w nauce prawa cywilnego spory budzą nawet podstawowe zagadnienia dotyczące takich rachunków. W szczególności nie wypracowano dotychczas kompleksowej, powszechnie podzielanej teorii dogmatycznej odnośnie do charakteru prawnego wpisu na rachunek płatniczy.

TOMASZ CZECH

Wypowiedzi nauki prawa oraz orzecznictwa dotyczą przede wszystkim rachunku bankowego prowadzonego na podstawie umowy określonej w art. 725 k.c. w zw. z art. 49 i n. p.b.¹. W niniejszym artykule przyjęto odmienną perspektywę. Skoncentrowano się na rachunku płatniczym (w rozumieniu art. 2 pkt 25 u.u.p.²).

Po pierwsze, to rachunki płatnicze obecnie występują najczęściej w polskim systemie finansowym. Stanowią najliczniejszą grupę wśród m.in. rachunków bankowych oraz rachunków prowadzonych dla swoich członków przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe. Po drugie, rachunki płatnicze służą do przeprowadzania rozliczeń pieniężnych, a więc w typowych sytuacjach dokonuje się na nich wielokrotnie operacji księgowych (uznań oraz obciążeń). W najszerszym zakresie dotyczy ich problematyka wpisu oraz jego konsekwencji prawnych. Po trzecie, polski ustawodawca odwołuje się do tych rachunków, nakazując przedsiębiorcom spełnianie i przyjmowanie świadczeń pieniężnych powyżej pewnego progu³. Po czwarte, rachunki płatnicze podlegają szczególnym regulacjom u.u.p. Regulacje te mogą w nowym świetle stawiać pytanie o charakter prawny wpisów dokonywanych na rachunkach.

¹ Ustawa z 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2187, ze zm.), dalej: „p.b.”.

² Ustawa z 19.08.2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 659, ze zm.), dalej: „u.u.p.”. W ustawie tej dokonano transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z 25.11.2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylającej dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. UE L nr 337, s. 35, ze zm.), dalej: „PSD2”, a wcześniej – dyrektywy 2007/64/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.11.2007 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniającej dyrektywy 97/7/WE, 2002/65/WE, 2005/60/WE i 2006/48/WE i uchylającej dyrektywę 97/5/WE (Dz.U. UE L nr 319, s. 1, ze zm.), dalej: „PSD”.

³ Zob. art. 19 ustawy z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1292, ze zm.).